

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ В СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розкрито економічну сутність капіталу підприємства та проаналізовано його основні характеристики, розглянуто складові елементи капіталу. Зазначено, що ефективна діяльність будь якого суб'єкта господарювання на пряму залежить від якісного управління капіталом підприємства.

Ключові слова: капітал підприємства, управління капіталом підприємства, власний капітал, залучений капітал.

Abstract

The article reveals the economic essence of the enterprise's capital and analyzes its main characteristics, considers the constituent elements of capital. It is noted that the effective operation of any economic entity directly depends on the quality management of the enterprise's capital.

Keywords: enterprise capital, enterprise capital management, own capital, borrowed capital.

Вступ

В умовах ринкової економіки капітал є визначальною умовою функціонування та економічного розвитку будь-якого підприємства. Під час створення підприємства його власний (статутний) капітал реалізується в активах, інвестованих засновниками підприємства і визначається вартістю майна підприємства. Достатня величина власного капіталу дає можливість вести господарську діяльність, нарощувати її обсяги та бути фінансово незалежним від зовнішніх інвесторів та кредиторів.

Результати дослідження

В сучасних умовах в Україні важливим аспектом аналізу фінансово-економічної діяльності підприємства є удосконалення системи управління власним капіталом підприємства, а саме його формування та використання, що є визначальною умовою сталого економічного розвитку.

Економічне становище будь-якого підприємства характеризується величиною належного йому капіталу, а успішна діяльність пов'язана з його зростанням і накопиченням.

У сучасних економічних умовах капітал як фактор виробництва виступає ресурсом виробництва та інвестицій, джерелом доходу, об'єктом управління, об'єктом власності, купівлі-продажу та одержання вигоди, що включає в себе фактори ризику та ліквідності. Основними складовими капіталу в сучасних умовах є фізичний, фінансовий та інтелектуальний капітал.

З точки зору прикладного сприйняття капіталу, можна визначити два основних підходи до визначення поняття «капітал» – фінансовий та економічний. Загалом поняття «капітал» має три форми: грошову, виробничу та ринкову. Ця класифікація видів капіталу, запропонована І. О. Бланком [1].

У сучасній економічній науці існують три основні підходи до розуміння поняття «капітал»:

- 1) як багатства, яке є сукупністю засобів виробництва;
- 2) як суспільні відносини (додана вартість);
- 3) як сукупне відображення усіх факторів виробництва.

Найширшим загальним поняттям капіталу є його грошова форма. В економічній теорії «грошовий капітал» розглядається як форма вартості всього капіталу, а не лише певної суми грошей, що спрямовується в процес виробничо-господарської діяльності на придбання засобів виробництва, активів та предметів праці.

У сучасних економічних умовах капітал як фактор виробництва виступає ресурсом виробництва та інвестицій, джерелом доходу, об'єктом управління, об'єктом власності, купівлі-продажу та одержання вигоди, що включає в себе фактори ризику та ліквідності. Основними складовими капіталу в

сучасних умовах є фізичний, фінансовий та інтелектуальний капітал.

З точки зору прикладного сприйняття капіталу, можна визначити два основних підходи до визначення поняття «капітал» – фінансовий та економічний. Загалом поняття «капітал» має три форми: грошову, виробничу та ринкову.

В ході господарської діяльності підприємства форма капіталу може змінюватися. Такі зміни обумовлені збільшенням або зменшенням абсолютного розміру капіталу або окремих його складових. Відбувається постійне перетворення ресурсів на капітал, на товари або інші види цінностей. Власний капітал є базою для визначення фінансової незалежності підприємства, його фінансової стійкості та стабільності. Тому ефективність діяльності будь якого суб'єкта господарювання на пряму залежить від якості управління капіталом підприємства [2].

Оптимальна структура капіталу передбачає таке співвідношення власного капіталу й позикового, яке має забезпечувати досягнення головної мети фінансово-господарської діяльності підприємства. Управління використанням капіталу підприємства передбачає раціональний перерозподіл фінансових ресурсів підприємства для забезпечення їх ефективного використання, що позитивно вплине на отримання максимального можливого ефекту.

Висновки

При розробці фінансової політики підприємства необхідно обрати таку структуру капіталу, яка дозволить підвищити ринкову вартість економічної одиниці при найменшій вартості капіталу. Враховуючи обмеженість зовнішніх джерел фінансування, зниження прибутку, особливо актуальним для вітчизняних підприємств у сучасних умовах є управління власним капіталом. В умовах фінансової кризи та дефіциту оборотних засобів наявність власних фінансових ресурсів та їх ефективне використання є одним із ключових факторів розвитку підприємства, а ефективність діяльності підприємства безпосередньо залежить від швидкості, з якою кошти будуть надходити.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. К.: Ельга. 2008. 724 с.
2. Ларіонова К., Капінос Г. Механізм управління капіталом підприємства. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. №3. С. 147–154. URL: <https://mdes.khmnu.edu.ua/index.php/mdes/article/view/230/207>

Ткачук Людмила Миколаївна – канд. ек. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: ludatkachuk2017@gmail.com.

Ставніччук (Щетніцка) Аліна Русланівна – студентка групи МФКД-206, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: setnickaalina@gmail.com.

Tkachuk Lyudmyla M. – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Department of Finance and Innovation Management, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: ludatkachuk2017@gmail.com.

Stavniychuk (Schetnitska) Alina R. – student of group MFKD-20b, Faculty of Management and Information Security, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: setnickaalina@gmail.com.